

KLIIMAMINISTEERIUM

MÄÄRUS

Tallinn

EELNÕU
23.04.2024

Ringmajanduse tootmis- ja tarbimismudelite toetuse andmise tingimused ja kord perioodil 2021–2027

Määrus kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 10 lõike 2 alusel.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Reguleerimisala

(1) Toetust antakse „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021–2027 (edaspidi *rakenduskava*) poliitikaeesmärgi nr 2 „Rohelisem Eesti“ erieesmärgi nr 6 „Ring- ja ressursitõhusale majandusele ülemineku edendamine“ raames ringmajanduspõhiste tootmis- ja tarbimismudelite rakendamiseks.

(2) Toetust antakse Ühtekuuluvusfondist Eesti riigi aastate 2023–2026 eelarvestrateegia programmi keskkonnakaitse ja -kasutuse meetme „Ringmajanduse korraldamine“ tegevuse „Ressursitõhususe ja ökoinnovatsiooni edendamine“ tulemuste saavutamiseks.

(3) Toetus kajastatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide meetmete nimekirjas meetmes number 21.2.4.1 „Ringmajanduse korraldamine“ ja sekkumises nr 21.2.4.11 „Ringmajanduspõhiste tootmis- ja tarbimismudelite kasutuselevõtu, sh tööstussümbioosi ja toorme hankimisega seotud kahjude vähendamise toetamine ning vastavate erialaekspertide koolitus“.

(4) Toetatavate tegevuste valikul lähtutakse ühtekuuluvuspoliitika rakenduskava seirekomisjonis kinnitatud läbivatest valikukriteeriumidest ja -metoodikast. Toetatavate tegevuste valimiseks kasutatavad valikukriteeriumid ja metoodikad vastavad Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi *ühendmäärus*) §-le 7.

(5) Käesoleva määruse alusel ei toetata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1058 artiklis 7 nimetatud tegevusi.

§ 2. Terminid

(1) Määruses kasutatakse termineid ühendmääruse ning muid valdkondi reguleerivate õigusaktide tähenduses.

(2) Käesoleva määruse tähenduses:

- 1) *abikõlblik kulu* on projekti toetusest rahastatava tegevuse elluviimiseks vajalik ja mõistlik toetatav kulu, sealhulgas omafinantseering, mis on tekkinud abikõlblikkuse perioodil ning mille aluseks olevad tegevused on kooskõlas Eesti ja Euroopa Liidu õigusega;
- 2) *abikõlblikkuse periood* on ajavahemik, millal projekti toetatavad tegevused algavad ja lõpevad ning projekti tegevuste elluviimiseks vajalikud abikõlblikud kulud tekivad;
- (1) 3) *alginvesteering* on investeering, mis vastab Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1-78) ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (edaspidi üldine grupierandi määrus) artikli 2 punktis 49 esitatud definitsioonile;
- 4) *ei kahjusta oluliselt põhimõte* on põhimõte, mille kohaselt ei tekitata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43), artiklis 17 nimetatud olulist kahju ühelegi artiklis 9 sätestatud keskkonnaeesmärgile;
- 5) *tööstussümbioos* on ärimudel, mille eesmärk on kinnise tootmistsükli saavutamine, kus ühe ettevõtte või tootmisüksuse kõrvalsaadused, heitsoojuse ja muud ülejäägid tasakaalustab ära teine ettevõtte.
- 6) *innovatsioon* on uute ideede ja teadmiste kasutamine uudsete lahenduste rakendamiseks;
- 7) *kliimakindluse tagamine* on protsess, mille eesmärk on vältida taristu vastuvõtlikkust võimalikele pikaajalistele kliimamõjudele, tagades, et järgitakse energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet ja et projektist tulenevate kasvuhoonegaaside heitkoguste tase on kooskõlas 2050. aastaks saavutatava kliimanetraalsuse eesmärgiga;
- 8) *projekt* on kindlaks määratud tulemuse, eelarve ja piiritletud ajaraamiga tegevus või seotud tegevuste kogum, millega kaasnevate kulude hüvitamiseks toetust taotletakse või kasutatakse;
- 9) *projekti kogumaksumus* on projekti elluviimiseks tehtavate abikõlblike ja abikõlbmatute kulude kogusumma;
- 10) *väikese või keskmise suurusega ettevõtja* on ettevõtja konkurentsiseaduse § 2 mõistes ja kes vastab üldise grupierandi määruse lisas I sätestatud kriteeriumidele
- 11) *ökoinnovatsioon* on mis tahes innovatsioon, millega edendatakse märkimisväärselt kestlikku arengut, vähendades tootmisviiside keskkonnamõju, suurendades vastupanuvõimet keskkonnakoormusele või tagades loodusvarade tõhusama ja vastutustundlikuma kasutamise.
- 12) *ökodisain või ka ringdisain* on ökoinnovatsiooni tööriist, mille rakendamisel saab sama ressursi eest rohkem toota (näiteks toote disainimisel on arvesse võetud olulusringi hindamine, üldist mõju keskkonnale ja eseme võimalikku korduskasutust/ümbertöötlemist.)
- 13) *ressursid* on kõige üldisemas mõistes tootmisvahendid ja -tagavarad, mida on võimalik kasutada;
- 14) *ressursitootlikkus* on materjali kasutuse efektiivsust väljendav näitaja, mis arvutatakse sisemajanduse koguprodukti ja kodumaise materjalitarbimise suhtena, mille arvutamisel kasutatakse sisemajanduse koguprodukt aheldatud väärtust, ning mis näitab mitu lisandväärtuse eurot on suudetud luua ühe kilogrammi materjali kasutamise abil;
- 15) *ressursitõhusus* on toodanguüksuse tootmiseks vajalike sisendite koguse vähendamine või esmaste sisendite asendamine teisest sisenditega;
- 16) *suurettevõtja* on ettevõtja, kes ei vasta väikese või keskmise suurusega ettevõtja mõistele;
- 17) *uut majandustegevust soodustav alginvesteering* on investeering, mis vastab üldise grupierandi määruse artikli 2 punktis 51 esitatud definitsioonile;
- 18) *ümberpaigutamine* on sama või sarnase tegevuse või selle osa üleviimine ühest Euroopa Majanduspiirkonna (edaspidi *EMP*) lepingu osalisriigi ettevõttest teise EMP lepingu osalisriigis asuvasse ettevõttesse, kuhu toetatav investeering tehakse. Ümberpaigutamine toimub siis, kui toode või teenus täidab nii algses kui ka toetatavas ettevõttes vähemalt osaliselt sama otstarvet ja vastab sama liiki tarbija nõudmistele või vajadustele ning EMP lepingu osalisriigis asuva abisaaja ühes ettevõttes lähevad samas või sarnases tegevusalas kaduma töökohad;
- 19) *Tallinna regioon* on Tallinna linn, Maardu linn, Harku vald, Saue vald, Saku vald, Kiili vald, Rae vald, Jõelähtme vald, Viimsi vald;
- 20) *Tartu regioon* on Tartu linn haldusüksusena;

- 21) *tootmisüksus* on eraldiseisev hoonete, rajatiste või seadmete kompleks, mille eraldiseisvusest tingituna on võimalik välja arvestada tema majanduslikud näitajad – tootmismahud, kulud ja tulud – ning tehtav investeering on käsitatav terviklahendusena.
- 22) *vabatahtlikud keskkonnakorralduse lahendused* on keskkonnajuhtimissüsteemid ning ökomärgised, mis vastavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustele nr 1221/2009 või nr 66/2010
- 23) *Ringmajanduse tootmis- ja tarbimismudel* on majandusmudel, mille kohaselt on kasutusel olevad ressursid kestlikult saadud ning, mida tarbitakse targalt ning keskkonda hoidvalt, sh pikendatakse toodete eluiga ning kasutatakse teisest tooret

§ 3. Riigiabi ja vähese tähtsusega abi

- (2) Kui käesoleva määruse alusel antakse riigiabi üldise grupierandi määruse alusel, lähtutakse nimetatud määruses ja konkurentsiseaduse §-s 342 sätestatust.
- (2) Riigiabi antakse kas:
- 1) investeeringuteks ette nähtud regionaalabina (edaspidi regionaalabi) üldise grupierandi määruse artikli 14 alusel;
  - 2) investeerimisabina keskkonnakaitseks, sealhulgas CO₂ heite vähendamiseks (edaspidi keskkonnakaitseks antav abi) üldise grupierandi määruse artikli 36 alusel;
  - 3) energiatõhususe meetmetesse tehtavateks investeeringuteks ettenähtud abina (edaspidi energiatõhususeks antav abi) üldise grupierandi määruse artikli 38 alusel;
  - 4) ressursitõhususe tagamiseks ja ringmajandusele ülemineku toetamiseks antav investeeringuteks ettenähtud abi üldise grupierandi määruse artikli 47 alusel.
- (3) Käesolevat määrust ei kohaldata üldise grupierandi määruse artikli 1 lõigetes 2–6 sätestatud juhtudel.
- (4) Käesolevat määrust ei kohaldata raskustes olevale ettevõtjale üldise grupierandi määruse artikli 2 punkti 18 mõistes.
- (5) Käesoleva määruse alusel ei maksta üksikabi ettevõtjale, kellele Euroopa Komisjoni sellise eelneva otsuse alusel, millega sama liikmesriigi poolt antud abi on tunnustatud ebaseaduslikuks ja siseturuga kokkusobimatuks, on esitatud seni täitmata korraldus abi tagasimaksmiseks.
- (6) Riigibil peab olema ergutav mõju vastavalt üldise grupierandi määruse artiklile 6.
- (7) Kui määruse alusel antav abi on vähese tähtsusega abi, järgitakse abi andmisel Euroopa Komisjoni määruses (EL) 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L, 2023/2831, 15.12.2023) ja konkurentsiseaduse §-s 33 sätestatut
- (8) Vähese tähtsusega abi andmisel kohaldatakse lõikes 7 nimetatud määruse artiklis 1 sätestatud välistusi. Ühele ettevõtjale kõigist allikatest antud vähese tähtsusega abi ei tohi kolme aasta jooksul ületada 300 000 eurot.
- (9) Üheks ettevõtjaks loetakse Euroopa Komisjoni määruse nr (EL) 2023/2831 artikli 2 lõikes 2 määratletud ettevõtja. Vähese tähtsusega abi võib kumuleerida teiste abiliikidega Euroopa Komisjoni määruse nr (EL) 2023/2831 artiklis 5 sätestatud tingimustel ja piirmäärades.
- (10) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud abi liike ühe taotluse raames kombineerida ei ole lubatud.
- (11) Seoses riigiabi või vähese tähtsusega abi andmisega tuleb rakendusüksusel:

- 1) säilitada riigiabi või vähese tähtsusega abi kava käsitlevaid andmeid kümne aasta jooksul alates päevast, kui käesoleva määruse alusel anti viimast korda üksikabi;
- 2) kanda riigiabi ja vähese tähtsusega abi registrisse andmed antud riigiabi või vähese tähtsusega abi kohta.

(12) Rakendusüksus peab eraldi arvestust väikese või keskmise suurusega ettevõtja ja suurettevõtja osas.

§ 4. Toetuse andmise eesmärk ja tulemus

(1) Toetuse andmise eesmärk on ettevõtete ringmajanduse tootmis- ja tarbimismudelite rakendamine ning tööstussümbioosi lahenduste kasutamine.

(2) Toetuse andmise tulemusel on Eestis rohkem ringmajanduspõhiseid ettevõtteid ning rakendatakse rohkem vabatahtlikuid keskkonnakorralduse lahendusi.

(3) Toetatavad tegevused arvestavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artiklis 9 nimetatud horisontaalseid põhimõtteid ja panustavad Riigikogu otsuse „Riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ heakskiitmine“ (edaspidi *Eesti 2035*) aluspõhimõtete hoidmisesse.

(4) Eesti 2035 aluspõhimõtete hoidmist ja sihi „Majandus - Eesti majandus on tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik“ saavutamisele kaasa aitamist võrdsete võimaluste, ligipääsetavuse, regionaalse arengu ning keskkonna- ja kliimaeesmärke toetaval moel hinnatakse toetuse andmisel järgmiste näitajatega: „Väljaspool Harjumaad loodud SKP elaniku kohta EL 27 keskmisest“, „Hoolivuse ja koostöömeelsuse mõõdik“, „Ligipääsetavuse näitaja“ ning „Keskkonnatrendide indeks“, „ringleva materjali määr“ ja „tööjõu tootlikkus“.

(5) Toetuse andmine panustab rakenduskava väljundnäitaja saavutamisse, milleks on ringmajanduses toetatavad ettevõtjad.

(6) Toetuse andmine panustab olenevalt toetatavast tegevusest rakenduskava tulemusnäitaja saavutamisse, milleks on esmane toorme sääst või ka toorainena kasutatavad jäätmed.

(7) Toetuse andmisel on täiendav projekti spetsiifiline näitaja käesoleva määruse §-s 5 sätestatud toetatav tegevus ja selle arv.

§ 5. Rakendusasutus ja rakendusüksus

(1) Rakendusasutus on Kliimaministeerium (edaspidi *ministeerium*).

(2) Rakendusüksus on Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus (edaspidi *rakendusüksus*).

2. peatükk

TOETATAVAD TEGEVUSED, KULUDE ABIKÕLBLIKKUS JA TOETUSE MÄÄR

§ 6. Toetatavad tegevused

(1) Toetust antakse projektile, mille tegevus panustab §-s 3 nimetatud eesmärgi ja tulemuse saavutamisse.

(2) Toetust antakse ringmajanduse tootmis- ja tarbimismudelite rakendamiseks vajalike tegevuste elluviimiseks:

- 1) Tööstussümbioosi lahenduste rakendamine
- 2) Ringmajanduse ärimudelite rakendamine

- a) Jagamismajanduse lahenduste kasutuselevõtt ja arendamine
  - b) Toodete tootmiselt teenuse pakkumisele üleminek
  - c) Biomajanduse lahenduste rakendamine
  - d) Parandustöökodade loomine ja arendamine
- 3) Vabatahtlikke keskkonnameetmete kasutuselevõtt
- a) Keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamine
  - b) Ökomärgiste taotlemine
  - c) Toote olelusringi hindamineS

(3) Toetust ei anta tegevusele, mis on enne taotluse esitamist ellu viidud.

(4) Määruse alusel toetatakse tegevusi, mis on kooskõlas „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttega, mille kohaselt ei tekitata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43), artiklis 17 nimetatud olulist kahju ühelegi artiklis 9 sätestatud keskkonnameetmetele.

(5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021 määruse (EL) 2021/1060 artikli 73 lõike 2 punkti j kohaselt tuleb taristule, mille eluiga on vähemalt viis aastat, tagada kliimakindlus.

§ 7. Kulude abikõlblikkus

(1) Kulu on abikõlblik, kui see on kooskõlas ühendmääruse §-ga 15 ning käesolevas määruses sätestatud tingimuste ja taotluse rahuldamise otsusega. Kulud on abikõlblikud kindlasummalise makse alusel vastavalt Ühendmääruse § 20 lõike 1 punktile 1.

(2) Abikõlblikud on järgmised § 4 kohase tulemuse saavutamiseks vajalikud kulud, mis vastavad §-s 8 sätestatud piirmääradele ja taotluse rahuldamise otsusele:

- 1) materiaalsesse ja immateriaalsesse varasse tehtavate investeeringute kulud;
- 2) investeeringutega seotud seadistamise kulud;
- 3) taristu objekti kliimakindluse tagamise hindamise kulud;
- 4) teavitamise ja avalikustamise kulud, mis on vajalikud teavituspõhiste teavitamiseks vastavalt Vabariigi Valitsuse 12.05.2022 määrusele nr 54 „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine“;
- 5) regionaalabi andmisel on abikõlblikud kulud, mis on seotud alginvesteeringu või uut majandustegevust soodustava alginvesteeringuga materiaalsesse või immateriaalsesse varasse ja mida arvestatakse üldise grupierandi määruse artikli 14 lõigetes 4, 6, 7, 8 ja 9 sätestatud tingimuste järgi;
- 6) keskkonnakaitseks antava abi korral on abikõlblikud täiendavad investeerimiskulud, mida arvestatakse üldise grupierandi määruse artikli 36 lõikes 4 sätestatud tingimuste järgi;
- 7) energiatõhususeks antava abi korral on abikõlblikud täiendavad investeerimiskulud, mida arvestatakse üldise grupierandi määruse artikli 38 lõikes 3 sätestatud tingimuste järgi;
- 8) ressursitõhususe tagamiseks ja ringmajandusele ülemineku toetamiseks antava investeeringuteks ettenähtud abi andmisel on kulud abikõlblikud üldise grupierandi määruse artikli 47 lõike 7 tingimuste järgi;
- 9) projektijuhtimise kulu on abikõlblik sisseostetud teenusena kuni 5 protsendi ulatuses projekti abikõlblikest kuludest.

(3) Lisaks ühendmääruse §-s 17 nimetatud abikõlbmatutele kuludele on abikõlbmatud järgmised kulud:

- 1) kulu asutuse juhtimiseks;
- 2) kinnisvara ostmise või rentimise kulu;
- 3) üld- ja tegevuskulud, sealhulgas sõiduki soetamiseks või rendiks;

- 4) investeringu kulu, mis tehakse üldise grupierandi määruse artiklite 36 ja 38 alusel selleks, et viia ettevõtja tegevus kooskõlla Euroopa Liidu normatiividega, sealhulgas normatiividega, mis on juba vastu võetud, kuid ei ole veel jõustunud;
- 5) muu projektiga mitteseotud ning projekti elluviimise seisukohast põhjendamatu või ebaoluline kulu;
- 6) riigiabi eeskirjade kohaselt abikõlbmatu kulu.

(4) Käesoleva määruse §3 lõikes 2 nimetatud riigiabi taotlemise korral ei või kavandatavat tegevust alustada ega sellega seotud siduvaid kohustusi võtta varem kui taotluse esitamise päevale järgneval päeval.

§ 8. Projekti abikõlblikkuse periood

(1) Projekti abikõlblikkuse perioodi algus ei või olla varasem kui voozu väljakuulutamise päev ning lõpp ei või olla hilisem kui 31.12.2029.

(2) Projekti abikõlblikkuse perioodi kestus on maksimaalselt 24 kuud.

(3) Toetuse saaja taotluse alusel ja mõjuva põhjuse olemasolul võib rakendusüksus abikõlblikkuse perioodi pikendada kuni 31.12.2029. Abikõlblikkuse perioodi pikendamisel võib ületada ka lõikes 2 nimetatud perioodi. Projekti tegevustega peab alustama toetuse rahuldamise otsusest hiljemalt 6 kuu jooksul.

§ 9. Taotlusvoozu eelarve, toetuse piirsumma ja osakaal

(1) Ühtekuuluvusfondi toetuse taotlusvoozude eelarved ja ajakavad kinnitab kliimaminister käskkirjaga.

(2) Ühe projekti maksimaalne kogumaksumus on kuni 200 000 eurot ja minimaalne kogumaksumus 10 000 eurot.

(3) Projekti omafinantseeringuna ei käsitata teisi Euroopa Liidu ja muude välisabifondide poolt antud tagastamatut ja tagastatavat abi

(4) Kui abi puhul ei ole tegemist riigiabi ega vähese tähtsusega abiga, on toetuse osakaal 47,93 protsenti.

(5) Kui abi antakse vähese tähtsusega abina, on toetuse osakaal kuni 47,93 protsenti.

(7) Kui abi antakse regionaalabina üldise grupierandi määruse artikli 14 alusel Tartu-, Jõgeva-, Viljandi-, Võru-, Põlva- või Valga maakonnas, on toetuse osakaal suurettevõtjale kuni 20 protsenti, keskmise suurusega ettevõtjale kuni 30 protsenti ja väikeettevõtjale kuni 40 protsenti abikõlblikest kuludest.

(8) Kui abi antakse regionaalabina üldise grupierandi määruse artikli 14 alusel Harju-, Lääne-Viru-, Rapla-, Järva-, Pärnu-, Saare-, Lääne-, või Hiiu maakonnas, on kuni 31.12.2024 toetuse osakaal suurettevõtjale kuni 20 protsenti, keskmise suurusega ettevõtjale kuni 30 protsenti ja väikeettevõtjale kuni 40 protsenti. Alates 01.01.2025 on abi osakaal suurettevõtjale kuni 15 protsenti, keskmise suurusega ettevõtjale kuni 25 protsenti ja väikeettevõtjale kuni 35 protsenti.

(9) Kui abi antakse regionaalabina üldise grupierandi määruse artikli 14 alusel Ida-Viru maakonnas, on toetuse osakaal suurettevõtjale kuni 25 protsenti, keskmise suurusega ettevõtjale kuni 35 protsenti ja väikeettevõtjale kuni 45 protsenti.

(10) Kui abi antakse keskkonnakaitseks antava abina üldise grupierandi määruse artikli 36 alusel, on toetuse osakaal suurettevõtjale kuni 45 protsenti, väike- ja keskmise suurusega ettevõtjale kuni 47,93 protsenti.

(11) Kui abi antakse energiatõhususeks antava abina üldise grupierandi määruse artikli 38 alusel, on toetuse osakaal suurettevõtjale kuni 35 protsenti, keskmise suurusega ettevõtjale kuni 45 protsenti, väikeettevõtjale kuni 47,93 protsenti.

(12) Kui abi antakse ringmajandusele ülemineku toetamiseks üldise grupierandi määruse artikli 47 alusel, on toetuse osakaal suurettevõtjale kuni 45 protsenti, väike- ja keskmise suurusega ettevõtjale kuni 47,93 protsenti.

(13) Projekti toetatakse kindlasummalise makse alusel taotluse rahuldamise otsuses määratud ulatuses.

(14) Paragrahvi 10 lõike 1 punktides 1 kuni 2 toodud taotleja toetuse osakaal sõltub kohaliku omavalitsuse üksusest ja on vastavalt määruse lisale 40–70 protsenti projekti abikõlblikest kuludest, võttes arvesse riigiabi ja vähese tähtsusega abi andmise piirmäärasid nende asjakohasuse korral. Kui toetuse taotleja on kohaliku omavalitsuse üksusest sõltuv üksus või kohaliku omavalitsuse üksuste ühise valitseva mõju all olev üksus, kohaldatakse toetuse määra ja maksimaalse toetuse suuruse leidmisel konsolideerimisgruppi kuuluva üksuse või kohaliku omavalitsuse üksuste ühise valitseva mõju all oleva üksuse investeringuobjekti asukohajärgsele kohaliku omavalitsuse üksusele sätestatud.

3. peatükk **NÕUDED TAOTLEJALE JA TAOTLUSELE**

§ 10. Nõuded taotlejale

(1) Toetust võivad taotleda:

- 1) kohalik omavalitsus ja omavalitsusliit;
- 2) kohaliku omavalitsuse asutus või selle hallatav asutus;
- 3) maakondlik arendusorganisatsioon;
- 4) riigiasutus;
- 5) äriühing;
- 6) mittetulundusühing;
- 7) sihtasutus.

(2) Taotleja peab vastama ühendmääruse § 3 lõigetele 2 ja 4.

§ 11. Nõuded taotlusele

(1) Taotlus peab vastama ühendmääruse § 4 lõikes 1 sätestatule.

(2) Taotlus peab sisaldama lisaks ühendmääruse § 4 lõikes 1 nimetatud nõuete täitmist tõendavatele dokumentidele ning ühendmääruse § 4 lõikes 2 nimetatud kinnitustele järgmiseid andmeid ja dokumente:

- 1) taotleja nimi ja registrikood;
- 2) projekti nimi;
- 3) projekti tegevuste kirjeldus, sealhulgas projekti tegevuste elluviimise asukoht;
- 4) projekti eesmärgi ja tulemuse kirjeldus, mis vastab §-s 2 nimetatud eesmärgile ja tulemusele;
- 5) projekti ajakava;
- 6) kinnitus projekti vastavuse kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021 määruse (EL) 2021/1060 artikli 9 „ei kahjusta oluliselt“ põhimõtetega;

- 7) kinnitus, et projektis arvestatakse toetatavate tegevuste elluviimisel asjakohaste keskkonnaalaste õigusaktidega;
- 8) võrreldavad hinnapakumused ja projekti eelarve kindlasummalise makse kasutamiseks;
- 9) projekti kulude loetelu;
- 10) projekti tegevusega seotud kinnisasja või ehitise omandiõigust või kasutusõigust tõendavad dokumendid, mis kehtivad taotluse esitamise hetkest ning näitavad kehtivust vähemalt kuni viis aastat pärast projekti viimase lõppmakse saamist;
- 11) kinnitus nõuetekohase omafinantseeringu olemasolu kohta;
- 12) kinnitus, et taotleja tegutseb projekti elluviimisel heas usus ja kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste hartas ja puuetega inimeste õiguste konventsioonis sätestatuga;
- 13) teave selle kohta, kas taotleja taotleb toetust projektile või on saanud projektile või projekti üksikutele osadele toetust Euroopa Liidu institutsioonidelt, muudest välisabi fondidest või avaliku sektori asutustelt;
- 14) info projektiga seotud näitajate osas;
- 15) kirjeldus, kuidas projekt on seotud Eesti 2035 aluspõhimõtte ja sihtidega, mis on toodud käesoleva määruse §-s 4 lõikes 4;
- 16) kinnitus taotleja ja taotluse vastavuse kohta riigiabi nõuetega koos selgituste ja asjakohaste lisadega rakendusüksuse kodulehel avaldatud juhendi järgi;
- 17) kui kohaldub, siis projekti tulemusena vähenevate kasvuhoonegaaside kokkuhoiu arvutamise käik rakendusüksuse veebilehel avaldatud vormil;
- 18) toetuse summa, selle osakaal abikõlblikest kuludest ja abi liik;
- 19) taotlus peab vastama § 15 sätestatud valikukriteeriumitele;
- 20) kinnitus et toetust ei taotleta projektile, mis on seotud tootmise ümberpaigutamisega Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikli 73 lõike 2 punkti h tähenduses;
- 21) teave, mis tõendab taotleja ettevõtte suurust;
- 22) finantsanalüüs, mis kajastab projektis osalevate äriühingute majanduslikku olukorda ja taotluses sisalduvat projekti ning vastab rakendusüksuse kehtestatud juhendile.
- 23) taristuinvesteeringute korral, mille kestvus on vähemalt 5 aastat, kliimakindluse tagamise hindamise tulemused.

(3) Lõike 3 punktis 8 nimetatud võrreldavad hinnapakumused peavad olema saadud kirjalikku taasesitamist võimaldavad vormis ja vastavas turusektoris tegutsevalt ettevõtjalt ühesuguse lähteülesande järgi hinnapäringu tulemusel.

(4) Lõike 3 punktis 6 nimetatud "ei kahjusta oluliselt" põhimõtte tähendab, et toetatavad tegevused ei või oluliselt kahjustada ühtegi kuuhest keskkonnanäidgest, milleks on kliimamuutuste leevendamine, kliimamuutustega kohanemine, vee- ja mereressursside kestlik kasutamine ja kaitse, üleminek ringmajandusele, saastuse vältimine ja tõrje, elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine.

(5) Taotluses peab olema võimalikult täpselt kirjeldatud, kuidas on avalikkusele suunatud tegevustes osalemiseks tagatud ligipääsetavus ning kuidas tagatakse ligipääsetavus liikumis-, nägemis-, kuulmis- ja intellektipuudega inimestele, kui tegemist on avalikkusele edastatava informatsiooniga"

4. peatükk

TOETUSE TAOTLEMINE JA TAOTLUSTE MENETLEMINE

§ 12. Taotlusvooru käivitamine, taotluse esitamine ja menetlemine

(1) Toetust antakse käesoleva määruse § 6 lõike 2 punktide 1 ja 2 osas tähtajaliste taotlusvoorude kaudu ning § 6 lõike 2 punkti 3 osas jooksva taotlusvooru kaudu.

(2) Taotlusvooru eelarve ja ajakava kinnitab rakendusamet kaskkirjaga, ning edastab asjakohase teabe rakendusüksusele. Kinnitatud eelarve peab vastama käesoleva paragrahvi lõikele 4.

(3) Vähemalt 40% taotlusvooru eelarvest tuleb suunata toetusteks tootmisüksustesse väljaspoole Tallinna ja Tartu regioone.

(4) Rakendusüksus kuulutab taotlusvooru välja oma kodulehel ja sihtrühmale suunatud avalikus kanalis. Taotlusvooru peatamisest ja lõpetamisest teavitab rakendusüksus oma kodulehel.

(5) Taotlus toetuse saamiseks esitatakse e-toetuse keskkonna kaudu määruse §-s 11 sätestatud tingimuste kohaselt. Kui e-toetuse keskkonnas esineb tõrkeid, rakendub taotluste vastuvõtu alguse päevale ühendmääruse § 5 lõige 2.

(6) Taotluse menetlemine koosneb taotleja ja taotluse nõuetele vastavuse kontrollist, hindamisest ja taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse tegemisest.

(7) Rakendusüksus võib anda taotluse täienduste ja muudatuste esitamiseks või puuduse kõrvaldamiseks taotlejale kuni 10 tööpäevase tähtaja.

(8) Rakendusüksus teeb taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse 65 tööpäeva jooksul taotluse esitamisest. Taotluse menetlemise tähtaeg pikeneb puuduste kõrvaldamiseks antud tähtaja võrra.

(9) Rakendusüksus tunnistab taotleja ja taotluse nõuetele vastavaks, kui on täidetud käesolevas määruses toodud nõuded.

§ 13. Valikukomisjoni moodustamine ja tema tegevused

(1) Rakendusüksus moodustab nõuetele vastavate taotluste hindamiseks valikukomisjoni, mille koosseisu kuulub vähemalt üks ministeeriumi ja kaks rakendusüksuse nimetatud liiget. Rakendusüksus võib kaasata eksperte.

(2) Valikukomisjoni liikmed peavad:

- 1) vastama perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi *ÜSS2021_2027*) § 11 lõikes 2 sätestatud nõuetele;
- 2) deklareerima oma erapooletust ja sõltumatust hinnatavatest projektidest, taotlejatest ja partneritest ning isikliku seotuse esinemise korral ennast taotluse hindamisest taandama;
- 3) tagama valikukomisjoni liikmeks oleku ajal ja pärast liikmeks oleku aja lõppemist tähtajatult talle valikukomisjoni töö käigus teatavaks saanud informatsiooni konfidentsiaalsuse.

(3) Valikukomisjoni tööd koordineerib rakendusüksus.

(4) Valikukomisjon hindab nõuetele vastavaks tunnistatud taotlusi käesoleva määruse § 15 lõikes 1 nimetatud valikukriteeriumide alusel, mis on kooskõlas ühendmääruse §-ga 7.

§ 14. Taotleja ja taotluse nõuetele vastavaks tunnistamine

(1) Rakendusüksus tunnistab taotleja ja taotluse nõuetele vastavaks, kui on täidetud määruses taotlejale ja taotlusele esitatud nõuded.

(2) Rakendusüksus teeb taotluse rahuldamata jätmise otsuse taotlust sisuliselt hindamata, kui taotleja või taotlus ei vasta käesoleva määruse nõuetele ja seda ei viida § 12 lõikes 7 nimetatud tähtaja jooksul nõuetega vastavusse.

§ 15. Projektide valikukriteeriumid ja -metoodika ning taotluse rahuldamine

(1) Taotlus peab vastama järgmistele valikukriteeriumidele:

- 1) projekti kooskõla „Riigi jäätmekava 2023-2028“ punktis 3.1. tooduga ning mõju perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskava erieesmärgi ja toetusmeetme eesmärkide saavutamisele ja on suunatud §-s 4 nimetatud toetuse andmise eesmärgi täitmisele ning saavutatakse § 4 kohane tulemus;
- 2) projekt on põhjendatud, mis on täidetud juhul, kui taotluses kajastatud tegevused vastavad §-s 4 nimetatud toetatavatele tegevustele, projekti eesmärgipüstitus on põhjendatud, projekti sekkumisloogika on arusaadav ja mõjus ning tegevuste ajakava on realistlik;
- 3) projekt on kuluefektiivne, kui projekti elluviimise kulud vastavad turuolukorrale;
- 4) taotleja on suutlik projekti ellu viima, kui taotleja on finantsiliselt jätkusuutlik, taotlejal on olemas projekti elluviimiseks vajalik omafinantseering ning ta on võimeline rahastama projekti elluviimisele järgnevad püsikulud viie aasta jooksul projekti lõppemisest;
- 5) projekt on kooskõlas Eesti 2035 aluspõhimõtete ja sihtidega, mis on esitatud määruse § 4 lõikes 4.

(2) Lõike 1 punktis 1 nimetatud kriteerium loetakse täidetuks, kui toetuse taotluses kajastatud teabe põhjal on võimalik asuda seisukohale, et toetatav projekt vastab määruse §-s 4 sätestatud toetuse andmise eesmärkidele.

(3) Lõike 1 punktis 2 nimetatud kriteerium loetakse täidetuks, kui toetuse taotluses kajastatud tegevused vastavad määruse §-s 6 toodud toetatavatele tegevustele ning toetuse taotluse lisadokumendid kinnitavad selliste tegevuste nõuetekohase elluviimise võimalust.

(3) Lõike 1 punktis 3 nimetatud kriteerium loetakse täidetuks, kui taotleja esitatud info alusel on võimalik asuda põhjendatult seisukohale, et kavandatav eelarve on kuluefektiivne ja määrusega kooskõlas.

(4) Lõike 1 punktis 4 nimetatud kriteerium loetakse täidetuks, kui taotleja vastab kõigile määruuses taotlejale sätestatud nõuetele.

(5) Lõike 1 punktis 5 nimetatud kriteerium loetakse täidetuks, kui projekt vastab käesoleva määruse nõuetele.

(6) Taotleja ja taotluse nõuetele ning valikukriteeriumidele vastavaks tunnistatud taotlused, mille toetavad tegevused vastavad § 6 lõike 2 punktis 1-2 toodule, rahuldab rakendusüksus taotlused nende laekumise järjekorras kuni taotlusvooru eelarve ammendumiseni.

Kui toetatavad tegevused vastavad käesoleva määruse § 6 lõike 2 punktides 3 toodule reastab rakendusüksus asjakohasesse pingeritta taotleja, kes panustab näitajasse toorainena kasutatavad jäätmed või esmase toorme sääst kõige enam. Kui taotlusvooru eelarve võimaldab, siis rahastatakse saabunud taotlused, mis ei panusta näitajasse toorainena kasutatavad jäätmed või esmase toorme sääst, mille projekti asukoht või tootmisüksus on Ida-Viru maakonnas.

(7) Rakendusüksus teeb taotluse rahuldamise otsuse ühendmääruse § 8 lõike 1 kohaselt, kui on täidetud kõik käesolevas määruuses taotlejale ja taotlusele esitatud nõuded ning taotluses kirjeldatud projekt vastab lõikes 1 nimetatud valikukriteeriumidele.

(8) Taotluse rahuldamise otsuses märgitakse lisaks ühendmääruse § 8 lõikes 4 sätestatule:

- 1) projekti elluviimise tingimused;
- 2) toetuse maksmise tingimused;
- 3) kindlasummaliste maksete suurused, maksete aluseks olevad tulemused ja tõendamise alused;
- 4) tegevuste kestvuse periood ja sellega seotud kohustused;
- 5) muud projekti elluviimiseks vajalikud kõrvaltingimused;
- 6) kui asjakohane, viide, toetus on riigiabi või vähese tähtsusega abi, viide, et toetus on vähese tähtsusega abi komisjoni määruse (EL) nr 2023/2831 alusel;
- 7) toetuse andmise ja kasutamisega seotud teabe ja aruannete esitamise tähtajad ja kord;
- 8) projekti kooskõla valikukriteeriumititega.

(9) Taotlus ja selle kohta esitatud teave on taotluse rahuldamise otsuse lahutamatu lisa.

(10) Rakendusüksus toimetab pärast taotluse rahuldamise otsuse tegemist otsuse toetuse saajale kätte kolme tööpäeva jooksul e-toetuse keskkonnas.

§ 16. Taotluse rahuldamata jätmine

(1) Taotlus jäetakse rahuldamata ühendmääruse § 8 lõigetes 2 ja 3 sätestatud juhtudel.

(2) Kui taotlusest ei kõrvaldata rakendusüksuse poolt välja toodud puudust selleks määratud tähtaja jooksul, teeb rakendusüksus taotluse rahuldamata jätmise otsuse taotlust hindamata.

(3) Rakendusüksus jätab taotluse rahuldamata, kui taotluses esitatud ja taotluse menetlemisel kogutud teavet kogumis hinnates ilmneb, et projekti eesmärgid on saavutatavad ilma toetuseta.

(4) Taotluse rahuldamata jätmise otsuses märgitakse vähemalt:

- 1) otsuse tegija;
- 2) otsuse tegemise kuupäev ja otsuse number;
- 3) toetuse taotleja andmed;
- 4) otsuse tegemise õiguslikud ja faktilised alused;
- 5) taotluse rahuldamata jätmise põhjendus;
- 6) otsuse vaidlustamise kord.

(5) Rakendusüksus toimetab pärast taotluse rahuldamata jätmise otsuse tegemist otsuse toetuse saajale kätte kolme tööpäeva jooksul e-toetuse keskkonnas.

§ 17. Taotluse osaline ja kõrvaltingimusega rahuldamine

(1) Taotluse osaline rahuldamine on lubatud põhjendatud juhul ja tingimusel, et projekti eesmärk on saavutatav ka osalise toetusega. Taotluse osalisel rahuldamisel võib taotleja nõusolekul vähendada toetuse summat ning muuta toetatavaid tegevusi.

(2) Taotluse rahuldamise otsuse võib teha kõrvaltingimusega ühendmääruse § 9 lõigetes 2 ja 3 sätestatu kohaselt.

(3) Taotluse kõrvaltingimusega rahuldamise korral tekib toetuse saajal õigus toetusega seotud maksetele pärast seda, kui rakendusüksus on tuvastanud tingimuse tekkimise või täitmise toetuse saaja esitatud teabe põhjal, välja arvatud juhul, kui teavet on võimalik rakendusüksusel tuvastada infosüsteemist, muust registrist või andmeallikast.

§ 18. Taotluse rahuldamise otsuse muutmine ja kehtetuks tunnistamine

(1) Taotluse rahuldamise otsust muudetakse rakendusüksuse algatusel või toetuse saaja avalduse alusel ühendmääruses ja käesolevas määruses sätestatud tingimustel ja korras.

(2) Rakendusüksusel on õigus keelduda taotluse rahuldamise otsuse muutmisest, kui soovitatav muudatus seab kahtluse alla projekti oodatavate tulemuste saavutamise või projekti tegevuste lõpetamise abikõlblikkuse perioodil.

(3) Taotluse rahuldamise otsuse muutmise otsustab rakendusüksus 30 tööpäeva jooksul pärast vastavasisulise avalduse saamist.

(4) Taotluse rahuldamise otsuse võib osaliselt või täielikult kehtetuks tunnistada rakendusüksuse otsusega, kui esineb vähemalt üks ühendmääruse § 14 lõigetes 1 ja 2 ning § 37 lõikes 7 sätestatud alus või kui:

1) toetuse saaja ei täida taotluse rahuldamise otsuses või õigusaktides sätestatud või ei kasuta toetust ettenähtud tingimustel;

5. peatükk

TOETUSE SAAJA ÕIGUSED JA KOHUSTUSED

§ 19. Toetuse saaja õigused ja kohustused

(1) Toetuse saajal on õigus saada rakendusüksuselt informatsiooni ja nõuandeid, mis on seotud õigusaktides sätestatud nõuete ja toetuse saaja kohustustega.

(2) Toetuse saaja alustab projekti tegevustega kuue kuu jooksul taotluse rahuldamise otsusest.

(3) Toetuse saaja tagab projekti tegevuste elluviimise taotluses, taotluse rahuldamise otsuses ja käesolevas määruses sätestatud tingimuste kohaselt ning täidab ühendmääruse §-s 10 ja 11 toodud toetuse saaja kohustused.

(4) Toetuse saaja tagab projekti elluviimise käigus soetatud ja rajatud vara taotluses kirjeldatud viisil kasutuse vähemalt viis aastat pärast projektile lõppmakse tegemist.

(5) Toetuse saaja peab viivitamata teatama rakendusüksusele projekti elluviimise ajal ja lõikes 4 toodud kestuse nõude kehtivuse ajal kõigist asjaoludest, mis võivad mõjutada projekti raames ostetud või loodud vara säilimist ja kasutamist või toetuse saaja võimet täita taotluses ja määruses nimetatud eesmärgid või toetuse saaja kohustusi.

(6) Toetuse saaja on kohustatud tagama ligipääsetavuse liikumis-, nägemis-, kuulmis- ja intellektipuudega inimestele kõikides avalikkusele suunatud toodetes, teenustes ja tegevustes. Sealhulgas info ja kommunikatsioon ning loodavad objektid ja teenused."

(7) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. a määruse (EL) 2021/1060 artikli 73 lõike 2 punkti j kohaselt tuleb taristule, mille eluiga on vähemalt viis aastat, tagada kliimakindlus ning rakendada vajadusel projektipõhiseid lahendusi kliimamõjuudega kohanemiseks.

(8) Toetatava tegevuse elluviimisel tuleb tagada, et toetatavad tegevused on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. a määruse (EL) 2021/1060 artiklis 9 toodud „ei kahjusta oluliselt“ põhimõtetega.

(9) Kui projektis osalevatele ettevõtjatele antav toetus on vähese tähtsusega abi Euroopa Komisjoni määrus (EL) 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L, 2023/2831, 15.12.2023), järgib toetuse saaja toetuse andmisel nimetatud määruses ja konkurentsiseaduse §-s 33 sätestatud. Toetuse saaja teavitab ettevõtjaid neile projekti käigus antavast vähese tähtsusega abist, selle suurusest ja tingimustest, peab arvestust antava vähese tähtsusega abi kohta ning esitab sellekohase teabe rakendusüksusele koos käesolevas määruses nõutud dokumentidega.

§ 20. Toetuse kasutamisega seotud aruannete esitamine

(1) Toetuse saaja esitab rakendusüksusele projekti elluviimise kohta vahearuarande taotluse rahuldamise otsuses märgitud tähtajal ning projekti lõppemisel lõpparuande.

(2) Projekti vahe – ja lõpparuandes peab olema kajastatud vähemalt järgmine teave:

1) projekti aruandlusperiood;

- 2) andmed projekti elluviimise kohta (tehtud tööd ja tegevused, tulemuste ja eesmärkide saavutamine);
- 3) toetuse saaja hinnang projekti tulemuslikkusele ja elluviimisele;
- 4) teavituspõhiste täitmise kontrollimiseks võimaluse korral fotod, kui neid ei ole veel rakendusüksusele esitatud, või info selle täitmiseks tehtud tegevustest Vabariigi Valitsuse 12.05.2022 määruse nr 54: „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine“ kohaselt;
- 5) toetatud tegevuste panus „Eesti 2035“ aluspõhimõtetes ja sihtidesse.

(3) Rakendusüksus võib täpsustada taotluse rahuldamise otsuses vahe – ja lõpparuandes ning järelaruandes esitatavat teavet.

(4) Paragrahvi 3 lõikes 6 toodud näitaja saavutustaset raporteeritakse viis aastat pärast projekti lõppemist tegelikele mõõdetud andmetele tuginedes.

(5) Toetuse saaja esitab iga kalendriaasta kohta e-toetuste keskkonnas vastavalt etteantud vormile viiel aastal pärast projekti lõppu järelaruande lõikes 4 nõutud info tegelikele mõõdetud andmetele tuginedes.

6. peatükk

TOETUSE MAKSMINE JA KASUTAMINE

§ 21. Toetuse maksmine

(1) Projekti kogumaksumusega kuni 200 000 eurot kulud makstakse kindlasummalise maksena vastavalt ühendmääruse § 28 lõikele 2 ja taotluse rahuldamise otsuses määratud suurus.

(2) Toetuse saaja esitab makse saamise aluseks nõutud dokumendid ja tõendid rakendusüksusele e-toetuse keskkonna kaudu.

(3) Toetuse saaja esitab rakendusüksusele maksetaotluse, millele on lisatud järgmised dokumendid:

- 1) asjade, teenuste või ehitustööde üleandmist ja vastuvõtmist tõendava dokumendi koopia;
- 2) fotod tehtud töödest ja teavitamise kohustuse täitmisest;
- 3) taotluse rahuldamise otsuses nõutud teave.

(4) Maksete tegemisel lähtutakse ühendmääruse §-des 24–26 nimetatud ning määruses ja taotluse rahuldamise otsuses sätestatud maksete tegemise täpsustatud tingimustest ja korrast.

(5) Rakendusüksus võib peatada toetuse maksmise aluseks olevate dokumentide menetlemise osaliselt või täielikult ühendmääruse §-s 33 sätestatud juhul.

(6) Viimane maksetaotlus esitatakse pärast toetuse saamisega seotud tingimuste ja kohustuste täitmist koos projekti lõpparuandega või pärast projekti lõpparuande esitamist, kuid mitte hiljem kui 31. detsembril 2029. Lõppmakse tehakse, kui rakendusüksus on lõpparuande kinnitanud. Ühendmääruse § 26 lõike 1 kohaselt makstakse toetust kuni 31. märtsini 2030.

7. peatükk

FINANTSKORREKTSIOONID JA VAIDED

§ 22. Finantskorrektsiooni tegemine ja toetuse tagastamine

Finantskorrektsiooni otsus tehakse ja toetus tagastatakse vastavalt ÜSS2021_2027 §-des 28–30 ja ühendmääruse §-des 34, 35, 37 ja 38 sätestatule.

§ 23. Vaide esitamine

Rakendusüksuse toimingu või otsuse peale tuleb enne halduskohtusse kaebuse esitamist esitada vaie rakendusüksusele vastavalt ÜSS2021_2027 §-le 31.

(allkirjastatud digitaalselt)

(allkirjastatud digitaalselt)

Kristen Michal
Minister

(allkirjastatud digitaalselt)

Keit Kasemets
Kantsler

Lisa Kohaliku omavalitsuse üksuse toetuse osakaal